

štiri leta traja uže to žalostno življenje in vsacega sem ubil, ki se je v moje zadeve vtikal ter sem ga doli v kleti pri moji ženi pokopal. Tudi tebe bi bila doletela ta osoda, kakor hitro bi se bil le z eno besedo mojih razmer dotaknil!“

Janeza je še smrtni strah pretresal zaradi nevarnosti, v katero je bil po nevedoma zašel, gospodar je pa uže stopil k zaklopnici, jo odprl in se sladkim glasom v klet zaklical: „Pridi gori ljubljena žena, vse ti je odpuščeno; konec je tvojega in mojega trpljenja, kajti svojo prisego sem dokončal. Odslej na dalje si rešena iz podzemske ječe in odložila bodeš raztrgane cape. V najino krasno hišo v rojstno vas hočeva se povrniti in to le proketo hišo tukaj pa požgati!“

Od radosti jokaje zleze ohrostje iz kleti. Gospodar vzame dragocenih oblek iz omare, v katere se je nesrečna žena čez 4 dolga leta zopet oblekla. Janez je odšel iz krčme, kjer je v eni noči tolikanj groznega videl in slišal. Na nekem ovinku se ozre nazaj in uže je videl rudečega petelina po strehi plesati, kjer je prenočil, dvoje zopet srečnih ljudi kretalo je pa po polji proti vasi, katere zvonik se je uže od daleč v solncu lesketal.

Vsaka reč le nekaj časa traja in prav taka je bila tudi z Janezovim potovanjem. Nekega dne ves srečen dospe v domačo vas, kjer so ravno z vsemi zvonili.

Iz lastne skušnje vé pisatelj te povesti, kaj se pravi čez dolgo let zopet slišati glas domačih zvonov, ki so nam našo mladost napajali z nepopisljivo radostjo!

Radost našega Janeza sprevrgla se je pa kmalu v skrb: kaj pa, če je njegova žena uže mrtva ali če je njegove ljubezni nevredna postala?

Poslednja skrb je bila večja memo prve; vsaj tudi Janezu ni bilo neznan, kako grozno da so naši ljudje sebični.

Trda noč je uže bila, ko je bil došel, vendar pa je mesec svetil. Konec vasi stala je mežnarija in tjekaj jo je Janez vbrisal. Sprednja stran hiše imela je nekaj vrtilčka z goščavo obraščenege. Tjekaj se je Janez podal, da bi videl, kdo bo v hišo prihajal in odhajal in kaj se bodo menili.

Kmalu stopi duhovnik v plašč zaviti iz hiše rekoč: „Na svidanje, draga moja!“

Janez je uže roko po noži stegnil, ki si ga je bil takoj drugi dan po tisti grozni noči zavoljo večje varnosti kupil. Ravno je premišljeval, koga bi prvega zaklal, ali njegovo ženo ali duhovna, kar mu šine tretji kapitanov совет v glavo.

„Posvetovaj se pred vsakim resnim podjetjem se svojo blazino!“

Tako si je za nocoj prijenjal in je tako važna stvar, kakor je maščevanje žaljene časti, sklenil za jutri odložiti.

Da se bo pa to izpeljalo, treba se bode nekoliko pohliniti; Janez je vedno več mislil.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 20. sept. (*Priprave za državni zbor.*) Predsedništvo za gosposko zbornico državnega zbora je imenovano in so v to imenovani zopet predsedniki iz minulega zasedanja: za predsednika grof Trautmannsdorf, za podpredsednika pa gospoda knez Schönburg izmed ustavoverne stranke, izmed avtonomistov pa knez Konstantin Czartoryski. — Dne 15. t. m. zbrali so se pri grofu Hoheňwartu zaupni možje izmed državnozbornske večine. Kolikor čujem, so se razgovora vdeležili

udje petnajstorice skoraj vsi razun barona Giovanellija, še bolnega grofa Henrika Clama, izmed Galicijanov pa samo Smarzewski; Groholski in Smolka pa sta pismeno naznanila, da pred konstituiranjem svojega kluba nimata pravice, ničesar veljavnega sklepati. — To pa se samo po sebi razume, da tak zaupljiv razgovor nikdar in nikakor ne more neposredno roditi sadu veljavnih sklepov. Ako se pa možje, kateri vživajo zaupanje družih poslancev in kateri jasnim pogledom znajo presoditi položaj, zberó in razgovarjajo o pomenu položaja in pa o sredstvih, kako ogniti se napak in zaprek preteklih let, kako odbijati dosti uže jasne nakane nasprotnikov, posebno pa, kako ožje združiti vse one, ki so bili ali ki sicer naravno spadajo pod zastavo sedanje državnozbornske desnice, tedaj se ne more dvomiti, da je tak razgovor zmiraj vspešen.

Kolikor se tudi sedaj čuje o omenjenih razgovorih, zatrjuje se posebno eno, da so se vseh klubov zastopniki izrekli za složno postopanje vse desnice pa tudi za to, da naj bi ostala osnova desnice stara. Ker pa vendar klubi še niso izbrali svojih zastopnikov in pa ker je bil izmed poljskega kluba navzoč samo en zastopnik, sklenilo se je konečno, razgovor ta nadaljevati dne 21. septembra.

Levičarski časniki skušajo se na vsakovrstne načine tolažiti nad tem, da ne morejo zalesti nikakoršnega razpora med desničarji. Posebno jih tolaži to, da Lichtensteinov klub ostane in da sta va-nj vstopila tudi omahljivca Lienbacher in Zallinger; levičarji delajo si nade, da bodeta ta dva nemirneža zadobila večji in večji vpliv v Lichtensteinovem klubu in kakor zadnje leto, še bolj v prihodnje skrbela za to, da desnica večina ostane — negotova.

Ni pa dvomiti, da se je razgovor zaupnih mož desnice sukal tudi pomenljivo krog vprašanja razmere med vlado in večino državnega zbora, za katero najboljšo priliko podaja prestolni govor in s tem ozko zvezana adresna debata.

To je tudi jedro vprašanja. Ako je večina z vlado zadovoljna in z njo složna, potem se bode okrepčavala vidno od dne do dne. Ako pa večina sama prav ne vé, zakaj bi vlado podpirala, potem hira vse parlamentarno delovanje.

Prem 15. sept. (*Sklep šolskega leta. Javna zahvala in drugo.*) Dne 11. t. m. smo tukaj s sv. mašo, zahvaljeno pesmijo in javno preskušnjo dokončali in sklenili pretečeno šolsko leto. Po dovršenem spraševanju bili so najpridnejši izmed učencev in učenk z knjižicami, pridnejši pa s podobnicami obdarovani in očitno pohvaljeni.

Ob začetku ravno dokončanega šolskega leta bilo je tukaj 180 vsakdanjih, 61 pa ponavljavnih učencev in učenk; med šolskim letom umrli so 4 vsakdanji in 1 ponavljavka, a dva vsakdanjca sta pa ob tem času tudi na novo vstopila. Tako bilo je ob sklepu šolskega leta tukaj 178 vsakdanjih in 60 ponavljavnih učencev in učenk.

Vsi šolo obiskujoči otroci zamudili bili so to šolsko leto tukaj šolo 10.018krat, katere zamude obsegale so vsega skupaj 25.329 ur zamujenega poduka.

Šole niso nobenkrat zamudili Alojzij Baša iz Bitinja hiš. št. 9; Ivan Frank iz Prema hiš. št. 16, vsakdanjca, in pa Marija Renko iz Prema, hiš. št. 65, in Uršula Meršnik iz Smerij, hiš. št. 30, ponavljavki.

Največ zamud napravila je neka učenka iz Smerij, katera je šolo 181krat zamudila. Vzroki šolskim zamudam bili so deloma bolezen, hudo vreme in slaba pota, delo in paša, tu in tam pa tudi beda in pomanjkanje ter deloma malomarnost starišev in gospodarjev.

Zamude so se redno in točno vsakih 15 dni krajnemu šolskemu svetu naznanjale; ta jim je vzroke preiskoval ter c. kr. okrajnemu šolskemu svetu kazenske nasvete stavil.

Tako ogromno število šolskih zamud pa gotovo na šolski napredek blagodejno ne vpliva, da bi bilo v prihodnjem šolskem letu tukaj v tem obziru skoraj kaj bolje in redneje! Ako se otrok v mladosti svoji reda privadil ne bode, ostal bode nerednež skoz celo življenje svoje.

Da so bili najpridnejši in pridnejši izmed učencev in učenk letos tukaj koncem šolskega leta tudi obdarovani, gre hvala gg. Nikolaju Križaju, župniku tukajšnjemu in pa Antonu Žnidaršiču, posestniku in trgovcu na Premu, katera bila sta v ta namen primernih kujižic in podobic iz lastnega nagiba in na svoje stroške preskrbela in darovala. Obema blagima dobrotniki izrekam tukaj v imenu obdarovancev in obdarovank najiskrenejšo zahvalo. Bog plačaj stotero! Še posebna zahvala v. č. gosp. župniku pa tudi za one knjižice, katere je tukajšnji krajni šolski bukvarnici brezplačno podaril!

Včeraj obiskal bil sem mojega sotrudnika gosp. St. Jelenca v Trnji. Pravil mi je, kako strokovnjaško so se letos udeleženci praktičnega kmetijskega tečaja na Slapu pod vodstvom vrlega g. R. Dolenca, vodje in pristava g. Rohrmana v sadjereji, trtoreji, kletarstvu in drugem splošnem kmetijstvu vežbali in urili. Resnično veseli človeka, ko čuje tako navdušeno pripovedovati o edivosti in pravi vnemi za koristno stvar, kakoršna je letos med p. n. udeleženci tečaja neprestano vladala. Hvala Bogu, da se je ljubezen in vnema do kmetijstva pričela med učiteljstvom po deželi vedno bolj in splošno širiti! Saj pa tudi ni lepšega in bolj prijetnega razvedrila, nego je človek po dovršenem šolskem trudu zunaj v prosti naravi na dobro urejenem šolskem vrtu lahko slednji dan najde, kjer sam sebe in ob gotovih časih tudi druge v prekoristni sadjereji praktično vežba in razne poskuse izvaja.

Čast. gosp. Ivan Lunder, ekspozit trnski, skazoval nama je tudi včeraj predpoludne svojo ekonomijo na vrtu in v hlevu. Posebno, kar živinorejo zadeva, je on vse hvale vreden in vrl naprednjak. Bog ga živi mnoga leta sosedom njegovim v posnemovredni izgled in v spodbudo!

Med raznimi zabavnimi pogovori in resnim prevdaranjem te in one kmetijske stroke izvršil se je tudi soglasni sklep, da gremo prec po kosilu k sv. Margareti nad Palčjem na „božjo pot“. Kakor dogovorjeno, tako storjeno. Točno ob pol 2. uri popoldne podamo se vsi trije na odločni kraj. Pod hribcem, na katerem nahaja se sedaj razvalina nekdanje male cerkvice sv. Margarete, razteza se prav obširna in prijazna ravnina imenovana „Palčijsko jezero“. Na tem obširnem prostoru raste na stotine in stotine zanemarjenih grmov pletarskih vrb, kateri morejo se z malim trudom prav dobro kultivirati. Drugega treba ni, nego le stari les tikoma nad koreninskim vratom popolno in gladko odstraniti, pa bode prec leto po tem ravno tam, kjer so sedaj mršavi vrbovi šopi na sto in sto tisoč najlepših šibic za pletenje jerbason in košar prirastlo. Skoraj z vso gotovostjo in smelo trditi smem, da bi se samo na tem prostoru iz sedanjih vrbovih grmov toliko pletarskega materijala slednje leto pridelovalo, da bi ga vse prebivalstvo cele trnske ekspoziture, ko bilo bi enkrat v pletarstvu praktično izvežbano, v jerbason in košare samo poplesti ne moglo. Na tem „jezeru“, katerega voda ob večih povodnjih čez in čez preplavi, a potem pa zopet popolno zgine, dalo bi se tudi več sto tisoč vrbovih sadik iz nova nasaditi, katere bi prav bujno vspevale. Da, tam leže še lepi novci zakopani, kateri dali bi se

s praktičnim podukom ljudstvu na korist v malo letih pridobiti.

Raz hribčeka sv. Margarete je kaj krasen razgled preko vse Pivke, izvzemši oni del, kateri proti Postojni leži.

Napomnjena cerkvice (sedaj uže razvalina) mora biti uže precej stara. Kamni v oknih, katera bila so pa pozneje prav lično prenavljena in povečana, nosijo letnico 1644. in so prav dobro ohranjeni. Vsa streha na tej cerkvici z žlebmi ob kapu bila je iz samega plošnatega kamenja zložena; delo bilo je zelo masivno; a zob časa bode pa počasi vse razglodal.

Od sv. Margarete podali smo se v vas Palčje, kjer smo si bili malo duše privezali. Tudi ta vas ima prav lepo živinorejo. Ko smo si še to in uno nekoliko ogledali, krenili smo jo zopet preko Klenika nazaj v Trnje, kamor smo ravno o „zdrava Mariji“ dospeli. Tu smo rekli še par poštenih in se poslovili sè željo zopetnega svidenja. Prijazna in gostoljubna gospoda ostala sta doma, jaz sem jo pa preko sv. Petra in Kilovč zopet na Prem popihal.

M. Rant.

Iz Železnikov konec julija. [Zakasnjeno.] (*V moj zagovor in obrambo.* — Dalje.) O blagoslovljenji zastave ne bom govoril, akoravno bi bilo tudi o tem kaj za povedati (gg. nasprotniki uže sami vedó, kaj); pač pa o tem, da ker jo je društvo želelo imeti blagoslovljeno, naj bi se bilo potem vsaj dostojno poleg nje obnašalo. Kaj mar temu ni bilo tako? Žali, da ne! Ko so jo po popoldanski službi Božji pevši prenašali v sprevedu po trgu, mislim, da bi se oil vendar spodobilo, zapeti vsaj vmes tudi Ciril-Methodovo pesem. A — o tej ni bilo sledu. Memo moje hiše na polni glas odmevale so besede (ali po naključji, ali nalašč, ne bom razsojal; dotični g. voditelj pevcev uže vé): „Grom in peklo prazne vaše proti nam so vsteke“ — fraza, ki je v Železnikih uže sto in stokrat prezvečena, odkar smo tako srečni, imeti bralno društvo! In pri slovojemnji Kropenških gostov konec trga, kaj se je vršilo takrat? Deklamirala se je, čujte! ne morda kaka kitica iz Ciril-Methodove pesmi, ampak deklamirala se je — „Pevčeva kletev!“ Res: blagoslovljena zastava, pa — „Pevčeva kletev“: to se je izvrstno vjemalo!!! Ni toraj nikako čudo, da je trezno misleče naše domače in tudi zunanje prebivalstvo majalo z glavami, in delalo razne, vmes jako zbadljive opazke. Moji nasprotniki bi popolnem zaslužili, da bi te opazke obelodanili, in po pravici povem: ne ujim na ljubo, ker kaj tacega tudi ne zaslužijo, ampak iz spoštovanja do blagoslovljene zastave bom to zamolčal.

Sploh je hotlo, kakor je bilo čutiti, naše „bralno društvo“, čeravno „ni cerkveno društvo“, posnemati po vsem slavnosti, ki so se vršile v Št. Vidu poleg Ljubljane v visoki praznik Presvete Trojice o priliki blagoslovljenja zastave ondotnega „katoliško-rokodelskega društva“. Da! — želeli so od tam dobiti za povikšanje slavnosti celó ondotne izvrstne pevce, in edino le jaz — pa le zopet jaz! — sem bil kriv, ker so se bili za to častno vabilo zahvalili, in niso hoteli priti. Zatosilo se je bilo namreč po Železnikih obrekovanje, da sem jaz to Št. Vidskim pevcem odsvetoval. (V koliki veljavi pač moram stati pri veleštovanemu gosp. M. T., ondotnem pevovodji, čeravno se osebno še pozna ne.) Pa! o joj! — kolika razlika je bila med Št. Vidom v visoki praznik Presv. Trojice, in našo slavnostjo v čast sv. Cirila in Metoda (!!!) dne 5. julija. Brali smo od tam doli v časnikih, da je bilo ondi na večer ob 10. uri uže vse tiho in pokojno, in ni bilo čuti najmanjšega šuma.

Pri nas pa? No! tu je bilo pa malo drugače. V gostilni g. — ter pri navzočnosti g. — in g. — in g. —

ter veliki množici pivcev bil je o pozni uri še toliki vriš, in uganjale so vmes take nepristojnosti, da bi se pač bolje ne bilo moglo dokazati, da „naše društvo ni cerkveno društvo“. Bolj natančno pa o teh resničnih neotesanostih ne bom govoril, in sicer zato ne, ker so bili zraven moji največi in najbolj zagrizeni sovražniki, to je, načelniki tistega „literarnega kluba“, ki sestavlja in pošilja sramotilne spise o meni v časnike. Pač naj bi ti olikanci ruvali poprej brune iz svojih oči, potlej naj bi še le prišli stikovat po pezdirji v mojih očéh. (Dalje prih.)

Iz Ljubljane. — Naši državni poslanci odpeljali so se pretekli ponedeljek v državni zbor na Dunaj, kjer se je včeraj pričelo zborovanje. Naše zastopnike v državnem zboru čaka imeniten in težak posel, rešiti inajo še mnogo duševnih in gmotnih zadev v blagor našega naroda, dežel, katere zastopajo in pa tudi vse države. K temu poslu spremljajo poleg zaupanja naroda poslance naše gorke želje, naj bi se jim posrečilo v slogi med seboj in složno z večino državnega zbora pridobiti našemu slovenskemu narodu popolno narodno enakopravnost v vsem javnem življenju, enako pa tudi vsa sredstva za izobraženje naroda v njegov duševni in gmotni blagov!

— **Cesaričinja Štefanija** peljala se je minulo nedeljo ob $\frac{3}{4}$ 11. uri dopoludne skozi Ljubljano, vračajoča se z grada Miramare pri Prstu nazaj v Laksenburg. Na kolodvoru cesaričina uradno ni sprejela nikogar.

— **Vreme** bilo je ves pretekli teden tako lepo, gorko v obče kmetijstvu ugodno, kakor si ga le želeti moremo. Še ostala otava se je spravila, tudi krompir se je zvozil večinoma uže v hrame, ajda lepo polni, turšica zori, vinogradi pa, katerih ni toča zadela, obetajo izredno dobro, pa vinorejcem tudi sila potrebno in enako vinopivcem povoljno letino. Da bi ostalo še nekaj časa tako ugodno.

— **Nemštvo v Ljubljani.** Številke so neizprosljive, in ako nam kaj more dajati zadostenja nasproti javkanju naših nemškutarjev, tedaj so to žalostni vspehi nemških ljudskih šol v Ljubljani. Pred par leti začule so se tožbe zaradi poslovenovanja ljudskih šol ljubljanskih, čeravno je bilo vsemu svetu znano, da so te šole do sedaj ostale pri svoji skoraj po vsem nemški osnovi, kakoršno jim je dal prejšnji deželni šolski svet, in znano je, da se morajo tudi sedaj še slovenski naši otroci uže v drugem polletju prvega razreda učiti nemščine, katera se potem od leta do leta razširja na več predmetov. Ako se otroci vkljub temu tudi nekaj slovenščine naučijo, to ni zasluga osnove. — Siloma nabralo se je vkljub temu nekaj nad 100 podpisov na prošnjo starišev, v kateri se je zahtevala nemška ljudska šola. — Znane so borbe v mestnem zastopu ljubljanskemu zaradi te šole, znano pa je tudi, da se naši nemškutarji niso zadovoljili z nemško mestno šolo, ampak kričali so s ščitom nemškega „Schulvereina“ iz za hranilničnega rezervnega zaklada ven po čisti in pravi nemški šoli, katero so sedaj v resnici dobili v dragocenih prostorih z ravno omenjenim rezervnim zakladom zgrajene ljubljanske realke. In kaj se je pokazalo sedaj? Pokazalo se je, da se vsega skupaj v Ljubljani ni moglo zbobnati in privabiti 100 otrok za nemške šole. Priberačiti se jih je moralo večinoma pri slovenskih stariših v Šiški, na Viču in pa v kmečkih ljubljanskih predmestjih. — Nemški „Schulverein“ zvalil je k sebi krog 70 otrok, deška in dekliška nemška mestna šola pa ne prav 30, pa tu in tam večinoma otrok, ki govoré samo slovensko. To tedaj nam kaže, kolika sila se je godila nemštvu v Ljubljani, to nam kaže, da je edini namen vsega tega rovanja in javkanja le ponemčevanje naše slovenske mladine, to nam pa tudi kaže v pravi svitlobi postopanje sedanjih gospo-

darjev pri kranjski hranilnici in njihovo ravnanje z deželnim denarjem. — Nadejamo se, da se to ne bo pozabilo, temveč porabilo kmalu na pravem mestu.

— **Obravnave porotne sodnije ljubljanske** imele so se zopet v tem zasedanji pečati večinoma z uboji, deloma tudi s ponarejanjem denarja in le zadnja ta teden pričeta obravnava pečala se je s slovenskim časnikom, toženim zaradi žaljenja časti. — O ubojih — največji marogi našega kmetiškega življenja — govorili smo še le zadnjič in pri tolikih prilikah, da nam je težko omenjati več kot zopet obsodeb minulega tedna, ki so se glasile na 4 ali 6 let težke ječe, in pa tem dodati vendar tudi še prošnjo do starišev, g. duhovnikov in učiteljev pa županov na deželi, naj vendar, kjer koli se jim podá prilika, svare pred pijančevanjem in suróvostjo preteprov. Koliko očetov, mater, otrok pretakalo je uže britke solze zaradi ubojev, koliko let ječe se je uže predsedelo na Slovenskem zaradi tega hudodelstva. Naj bi vendar vse to bilo v svarilo priraščajoči, nepremišljeni naši mladini!

In ponarejanja denarja, koliko nesreče pripravilo je to hudodelstvo uže čez cele vasi, pa vendar se še nahajajo zmiraj ljudje, ki si morebiti domišljujejo, da te vrste sleparstvo more — komu koristiti! In vendar vsak lahko z roko prime, da je te vrste slepar hujši kot tat.

Prijatelji naroda! družite se povsod in podučujte naše ljudstvo, da se obvaruje tudi nesreče hudodelstev vsake vrste.

— **Nov list.** Na ogled poslana nam je bila prva številka novega nemškega lista z imenom „G'rad a u s“, ki se imenuje „glasilo protijudovske stranke v Avstriji“, namerava izhajati vsaki teden, se vreduje in tiska na Dunaji, in pravi, da mu bo naloga: braniti koristi vsega nejudovskega prebivalstva, oproščenje od judovskega gospodarstva, izgnanje onega judovskega duha, ki je prešinil vse društvene in gospodarske razmere in zaredil nezanesljivost, nenravnost, sleparstvo in spridenost. Izdajatelj in glavni vrednik listu je Karol pl. Zorboni, odgovorni vrednik pa Rudolf Waller.

Po naši misli treba je sleparstvo preganjati povsod in ravno tako zatiranim pomagati. — Kakor sodnije, tako tudi človeštvo obsoja in zatira hudodelstva brez izjeme in ne praša po veri hudodelnikovi.

— **O slovesnostih 800letnice fare šentviške pri Ljubljani** čujemo od vseh strani le en glas, da so krasne in veličastne. Začetek slovesnosti minulo nedeljo vdeležilo se je na tisuče ljudstva, Šentvid sam pa je bil resnično tudi v veliko-prazničnem kinču, kakoršnega ni z lepo videti.

— **Deželni zbori** snidejo se še letos, kakor se na pol uradno zagotavlja; pa enako gotovo je, da dolgo zborovati za-nje ne bo časa, ako sedaj državni zbor ostane zbran en mesec, potem pa delegacije zopet blizu en mesec. Pričeti se more potem zborovanje zadnje dni meseca novembra.

— **Razstava v Liverpoolu.** Trgovinski in obrtni zbornici naznanja trgovinsko ministerstvo, da se bo meseca maja 1886. leta v Liverpoolu odprla mednarodna razstava, katera bo obsezala brodarstvo, potovanjske potrebščine, trgovino in industrijo. Oglašja se pri tajništvu razstavnemu v Liverpoolu do 1. dne novembra 1885. Za prostor se ne bo plačevalo, izvzemši posebne slučaje. Razjasnila daje tajništvo razstave v Liverpoolu.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Razdvojenje „združene levice“ je storjeno. Včeraj sprejel se je pri posvetovanji leviške